

**VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL MINIMALAUS SKIRTŪJŲ LINIJŲ RINKINIO, NACIONALINIŲ SKIRTŪJŲ LINIJŲ
MAGISTRALINIŲ SEGMENTŲ, DIDMENINĖS AUKŠTOS KOKYBĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE RINKŲ TYRIMŲ REZULTATŲ
PASTABŲ VERTINIMAS**

Eil. Nr.	Pastabų grupė	Pastabos teikėjas	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
1.	-	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, 2015-11-12 Nr. (2.30-35)6V-2343	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba pastabų Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio, Nacionalinių skirtųjų linijų magistralinių segmentų, Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkų (toliau – Rinkos) tyrimo išvadoms neturi.	-	-
2.	Dėl Magistralinių segmentų rinkos	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – LRTC)	LRTC teigimu, dar per anksti nuimti reguliavimą šioje rinkoje, nes konkurencijos tendencija nėra tokia ryški šioje rinkoje, praktiškai konkurencijos nėra. TEO LT, AB turi išplėtotą magistralinių segmentų paslaugą visoje Lietuvos Respublikoje. Šioje srityje niekas su TEO LT, AB negali konkuruoti visoje Lietuvos Respublikoje, nes nei vienas operatorius neturi tokios aprėpties tinklų. Pirkti magistralinių segmentų paslaugas iš kelių skirtingų operatorių (ne iš TEO LT, AB) neapsimoka dėl per aukštos galutinės kainos ir per ilgų terminų, nes skirtingi operatoriai veikia skirtinguose regionuose. Todėl nors kiti operatoriai ir turi nuosavus tinklus, jų teikimo paslaugos negali bent jau šiuo metu konkuruoti su TEO LT, AB teikiamomis magistralinio segmento paslaugomis.	Neatsižvelgta	Visą Lietuvos Respublikos teritoriją apimančių tinklą turi ne tik TEO LT, AB, bet ir UAB „Bitė Lietuva“, taip pat magistralinių segmentų rinkoje veikia dar kiti operatoriai tokie kaip AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „Ekstra“, UAB „Dicto Citius“, UAB „Duomenų logistikos centras“ turintys tinklus tam tikrose teritorijose. Kaimiškose vietovėse magistralinių segmentų paslaugas teikia VŠĮ „Plaçiajuostis internetas“. Atsižvelgiant į tai Tarnybos vertinimu jau pakanka operatorių ir dubliuotų maršrutų magistralinių segmentų rinkoje todėl konkurencija šioje rinkoje yra veiksminga. Taip pat, kaip parodė tyrime atlikta analizė, reikalingas magistralinių segmentų atkarpas operatoriai gali susikurti patys pasinaudodami kitų operatorių teikiama prieiga prie nenaudojamos fizinės šviesolaidinių linijų skaidulų (angl. <i>dark fiber</i>). Pagal Tarnybos turimus duomenis, 2014 m. pabaigoje 15 operatorių Lietuvos Respublikoje teikė prieigą prie nenaudojamų skaidulų.

Eil. Nr.	Pastabų grupė	Pastabos teikėjas	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
3.	Dėl įpareigojimų mažmeninėje rinkoje panaikinimo	ANONOMINIS OPERATORIUS	ANONOMINIO OPERATORIAUS teigimu, TEO LT, AB yra didžiausią patirtį elektroninių ryšių rinkoje turintis operatorius, teikiantis didžiausią bei visą Lietuvos Respublikos teritoriją dengiantį prieigos tinklą, yra didžiausio RKKS valdytojas ir didžiausias šviesolaidinių linijų skaidulų ir kitos infrastruktūros teikėjas. Su tokiu tinklu konkuruoti ar jį dubliuoti neįmanoma ir nepatrauklu bei rizikinga. Alternatyvių operatorių tinklas nėra geografiškai plačiai išvystytas, o vystymui reikalingos didelės finansinės investicijos, personalo išteklių ir laikas. Be to, tam, kad teikti aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas reikia nuomotis daug elementų, iš kurių susideda pati paslauga ir šių elementų teikėja paprastai yra TEO LT, AB., kuri parduoda mažmenines paslaugas	Neatsižvelgta	Tyrimo metu atlikta analizė parodė, kad esant reguliavimui Galinių segmentų rinkoje ir veiksmingai konkurencijai Magistralinių segmentų rinkoje, operatoriai naudodamiesi šias rinkas sudarančiomis didmeninėmis paslaugomis nesunkiai gali pradėti teikti mažmenines Aukštos kokybės paslaugas.
4.	Dėl įpareigojimų panaikinimo Magistralinių segmentų rinkoje		ANONOMINIO OPERATORIAUS teigimu, kadangi esamas reguliavimas nebuvo pakankamas (neišspręstos problemos). Reikalingas mažmeninių ir didmeninių paslaugų kainų bei didmeninių paslaugų suteikimo terminų reguliavimas, draudimas taikyti didesnes kainas nei mažmeninės, viešų žemėlapių sudarymas su informacija apie galimybę gauti visą infrastruktūrą (įskaitant optiką)	Neatsižvelgta	Visą Lietuvos Respublikos teritoriją apimančių tinklą turi ne tik TEO LT, AB, bet ir UAB „Bitė Lietuva“, taip pat magistralinių segmentų rinkoje veikia dar kiti operatoriai tokie kaip AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „Ekstra“, UAB „Dicto Citius“, UAB „Duomenų logistikos centras“ turintys tinklus tam tikrose teritorijose. Kaimiškose vietovėse magistralinių segmentų paslaugas teikia VŠĮ „Placiajuostis internetas“. Atsižvelgiant į tai Tarnybos vertinimu jau pakanka operatorių ir dubliuotų maršrutų magistralinių segmentų rinkoje todėl konkurencija šioje rinkoje yra veiksminga. Taip pat kaip parodė tyrime atlikta analizė, reikalingas magistralinių segmentų atkarpos operatoriai gali susikurti patys pasinaudodami kitų operatorių teikiama prieiga prie nenaudojamos fizinės šviesolaidinių linijų skaidulų (angl. <i>dark fiber</i>). Pagal Tarnybos turimus duomenis, 2014 m. pabaigoje 15 operatorių Lietuvos Respublikoje teikė prieigą prie nenaudojamų skaidulų.
5.	Dėl papildomo reguliavimo		ANONOMINIO OPERATORIAUS teigimu, kadangi esamas reguliavimas nebuvo pakankamas (neišspręstos problemos). Reikalingas mažmeninių ir didmeninių paslaugų kainų bei didmeninių paslaugų suteikimo terminų reguliavimas, draudimas taikyti didesnes kainas nei mažmeninės, viešų žemėlapių sudarymas su informacija apie galimybę gauti visą infrastruktūrą (įskaitant optiką)	Neatsižvelgta	Papildomas reguliavimas nėra reikalingas, kadangi esamas (koreguojamas) reguliavimas įpareigoja TEO LT, AB teikti didmenines paslaugas kitiems ūkio subjektams tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios teikiamos sau. Įpareigojimas TEO LT, AB sudaryti ir viešai skelbti infrastruktūros žemėlapių yra perteklinis, kurio vykdymas ženkliai padidintų paslaugų

Eil. Nr.	Pastabų grupė	Pastabos teikėjas	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
			ir kitas priemones. Būtina reguliuoti optines skaidulas.		sąnaudas. TEO LT, AB neturint įdiegtos tinklo sistemos, pirma reiktų įgyvendinti viso tinklo inventorizaciją, po to sukurti sistemą su viso tinklo duomenimis, sistema turėtų būti nuolat pildoma ir fiksuojami visi pokyčiai. Be to, atvaizdavimo žemėlapyje funkcionalumas kainuotų papildomai. Tarnybos nuomone visa tai gali daryti neigiamą įtaką Galinių segmentų paslaugų kainai. Optinių skaidulų reguliavimo būtinumas yra ne šių rinkų tyrimų objektas.
7.	Dėl techninių galimybių tyrimo		ANONOMINIO OPERATORIAUS teigimu, šiuo metu taikomas ilgas didmeninių paslaugų techninių galimybių tyrimas (TG), ilgas paslaugų suteikimas, suteikimo kaina galimai per didelė lyginant su TEO LT, AB mažmeninėmis kainomis ir t.t. Taip pat, TEO LT, AB gavusi informaciją apie galinį klientą gali pradėti jam siūlyti savo paslaugas už kainą, mažesnę už alternatyvaus operatoriaus kainą.	Neatsižvelgta	Pagal galiojantį reguliavimą, nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad Galinių segmentų paslaugų TG tyrimo terminai ir kaina, yra tokie patys kokius TEO LT, AB taiko sau, todėl tiek TEO LT, AB tiek šiuo atveju Galinių segmentų paslaugas perkantis operatorius turi vienodas galimybes konkuruoti dėl konkretaus potencialaus kliento. Pastebėtina tai, kad operatoriaus pastaba nėra konkreti ir neleidžia objektyviai įvertinti pastabų, nes nėra nurodyta kokių konkrečių paslaugų suteikimo sąlygos (TG ir kainos) yra minimos. Taip pat dalis išsakytų pastabų nėra nagrinėjamų rinkų tyrimų objektas.
8.	Dėl funkcinio atskyrimo		Reikia įvykdyti TEO LT, AB funkcinį atskyrimą, t. y. TEO padalinti į du subjektus, kurių vienas teiktų tik mažmenines paslaugas, kitas – tik didmenines	Neatsižvelgta	Funkcinio atskyrimo priemonė yra krašutinė priemonė, kurią tikslinga naudoti tuomet, kai kitos priemonės yra neefektyvios. Tarnyba nurodo, kad šiuo metu galiojantys įpareigojimai ir iš naujai nustatomi įpareigojimai yra pakankamos priemonės užtikrinti skaidrų Galinių segmentų paslaugų teikimą ir sudaryti sąlygas nediskriminaciniais pagrindais naudotis TEO LT, AB teikiamomis paslaugomis visiems to pageidaujantiems operatoriams.

Eil. Nr.	Pastabų grupė	Pastabos teikėjas	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
9.	Dėl aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų skaidrumo ir galimybės perduoti visų tipų duomenis.	TEO LT, AB, 2015-11-10 Nr. 313	Priklausomai nuo technologijos (nuo įrangos gamintojo specifikacijos) aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugos negali būti apibrėžtos kaip turinčios visiškai skaidrų duomenų perdavimo procesą, aukštos kokybės paslauga teikiama per tam tikrą įrangą, turi tam tikrus apribojimus ir negali būti teikiama skaidriai, t.y. vienodais kokybiniais parametrais..	Atsižvelgta	Tarnyba sutinka su TEO LT, AB pareikšta pozicija, kad skirtingomis technologijomis teikiamos paslaugos turi skirtingus parametrus. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba paaiškino, kad TEO LT, AB privalės pateikti atskirus standartinius pasiūlymus įsigyti skirtingomis technologijomis teikiamas galinių segmentų paslaugas.
10.	Dėl galimybės kontroliuoti L2 kokybinius parametrus		QoS pagalba operatorius tinkle užtikrina tik duomenų perdavimo prioritetų taikymą t.y. aukštesnio prioriteto klasė gali užimti žemesnės klasės resursų dalį Operatoriaus tinkle įvykus DDoS atakai ar avarijai sudėtinga išsaugoti visą duomenų srautą, dalis paketų bus atmesti. Dėl šios priežasties išvada dėl L2 garantuotos duomenų perdavimo spartos ir simetriškumo bei kokybinių parametrų daroma neatsižvelgiant į praktiką, todėl yra nepagrįsta,	Iš dalies atsižvelgta	Tarnyba darydama išvadą dėl paslaugų kokybės rašė (tame pačiame 18 psl.), kad L2 paslaugoms skirtingai nei skirtųjų linijų paslaugoms nėra rezervuojami garantuoti Tinklo resursai. Taip pat šios paslaugos teikiamos negarantuojant konkretaus perduodamų duomenų maršruto, t. y. paslauga yra komutuojama. Dėl šių priežasčių egzistuoja teorinė tikimybė, kad tam tikru momentu, esant dideliame bendram perduodamų duomenų Tinklu srautui, neoptimaliam maršrutui ir kt. priežastims, L2 paslauga neužtikrins garantuotos ir simetriškos duomenų perdavimo spartos. Tarnyba papildys ataskaitoje nurodytas galimas priežastis dėl kurių paslaugos kokybė gali suprastėti DDoS atakų atvejais, tačiau galutinės Tarnybos išvados, kad tokios paslaugos laikytinos aukštos kokybės paslaugomis šios priežastys nekeičia.
11.	Dėl analoginių skirtųjų linijų		Analoginė skirtoji linija skirta perduoti informacijai balso dažnio juosta ir negali garantuoti spartos. Nors šią liniją galima skaitmenizuoti, ši skaitmenizavimą atlieka pats klientas, todėl analoginę skirtąją liniją teikiantis operatorius negalės užtikrinti, kad ši skaitmenizuota linija garantuoja užtikrintą spartą. Atsižvelgiant į tai analoginių skirtųjų linijų paslaugos neturėtų būti laikomos aukštos kokybės paslaugomis.	Neatsižvelgta	Skaitmenizuodamas analoginę skirtąją liniją šios linijos pirkėjas suskuria galimybę šia linija perduoti ne tik balsą bet ir duomenis. Todėl, tokiam pirkėjui skaitmenizuota analoginė skirtoji linija tampa skaitmeninės skirtosios linijos pakaitalu, todėl analoginės skirtosios linijos paslaugas yra tikslinga įtraukti į nagrinėjamą rinką.

Eil. Nr.	Pastabų grupė	Pastabos teikėjas	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
12.	Dėl VPN paslaugos		TEO LT, AB nesutinka, kad VPN paslauga gali sudaryti tinklo galinio segmento paslaugą ir papulti į tinklo galinio segmento paslaugų rinką.	Atsižvelgta	Tarnyba sutinka su TEO LT, AB pastaba ir atitinkamai pakoreguos Ataskaitą.
13.			TEO LT, AB teigimu tai, kad Europos Komisija neįtraukia į aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas VPN technologijos, parodo, kad VPN nėra priskiriama prie aukštos kokybės paslaugų.	Neatsižvelgta	Tarnyba atkreipia dėmesį, į tai kad Europos Komisija nedraudžia nagrinėti vienokių ar kitokių duomenų perdavimo paslaugų. Ir pateikia tik technologijų sąrašą kuriomis dažniausiai teikiamos aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugos.
14.			Tarnyba Ataskaitoje nenurodo VPN technologijos, o VPN pateikiamas bendrinėmis sąvokomis. TEO LT, AB nesutinka, kad bendrinio pobūdžio VPN būtų įtrauktas į bendrą rinką su L2 ir skaitmeninėmis skirtosiomis linijomis ir prašo Tarnybos aiškiai apibrėžti kas yra VPN paslauga, kokia technologija ši paslauga teikiama ir kuo remiantis Tarnyba įtraukia šią paslaugą į aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinką kai VPN paslaugos technologijos į rinką neįtraukia.	Neatsižvelgta	Vertindama mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas, Tarnyba rėmėsi technologinio neutralumo principu, ir vertino visas duomenų perdavimo paslaugas, neatsižvelgiant į jų technologiją, kurios galutiniams šių paslaugų gavėjams suteikia galimybę, bent tarp dviejų paslaugų gavėjo taškų aukšta kokybe perduoti duomenis. Todėl tų operatorių teikiamos VPN paslaugos, kurios atitiko aukštos kokybės parametrus, buvo įtrauktos į mažmeninę Aukštos kokybės paslaugų rinką.
15.	Dėl magistralinio segmento		Ataskaitos 50 psl. mini, kad „Lietuvos Respublikos teritorijoje Magistralinių segmentų paslaugas teikiančiais operatoriais, tokiais kaip UAB „Bitė Lietuva“, TEO LT, AB ar UAB „Duomenų logistikos centras“. Pagal šį sakinį TEO LT, AB daro išvadą, kad VšĮ „Plaćiajuostis internetas“ nėra įtrauktas į Magistralinių segmentų rinką, todėl prašo įtraukti šį operatorių į rinką arba paaiškinti kodėl jis neįtrauktas.	Neatsižvelgta	Į magistralinių segmentų rinkos analizę VšĮ „Plaćiajuostis internetas“ yra įtrauktas. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad VšĮ „Plaćiajuostis internetas“ veikia išimtinai kaimiškose šalies vietovėse ir neteikia Magistralinių segmentų paslaugų tarp didžiausių Lietuvos Respublikos miestų, todėl TEO LT, AB pateiktame sakinyje iš Ataskaitos, šis operatorius nėra paminėtas.
16.	Dėl numeracijos		Ataskaitos 42 psl. 2.4.5 skyriaus „Galinių segmentų rinkos apibrėžimas“ pirmoje pastraipoje Tarnyba neteisingai pateikia minimų skyrių numeracijas.	Atsižvelgta	Atitinkamai pataisyta ataskaita.